

Kapitel 10

Inkassoprocessen

Inddrivelsesprocessen betegner de procesuelle regler for retslig inddrivelse af pengekrav, omfattende såvel de civilprocessuelle som de fogedprocessuelle regler herom. Retsplejerådets forslag til reform af dele af inddrivelsesprocessen angår inkassoprocessen, omfattende regler om en særlig, valgfri fremgangsmåde for inddrivelse af pengekrav.

Retsplejerådets forslag omfatter tilvejebringelsen af grundlaget for tvangsfuldbyrdelse og sammenhængen mellem tilvejebringelsen af grundlaget for tvangsfuldbyrdelse og selve tvangsfuldbyrdelsen. Derimod vil Retsplejerådet først på et senere tidspunkt behandle selve tvangsfuldbyrdelsen.

1. Tidligere overvejelser

1.1. Tiden før og omkring retsplejeloven af 1916

1905-forslaget

I 1905 blev der i Rigsdagen fremsat et privat lovforslag om inddrivelse af ubestridte fordringer, der som forbillede havde tysk rets regler om "Mahnverfahren" (RT 1904-05, till. A, sp. 3035).

Efter forslaget kan den, der har en fordring på et bestemt pengebeløb på højst 1.000 kr., ved skriftlig henvendelse til fogeden få afsagt en kendelse om, at udpantning kan finde sted, såfremt skyldneren ikke inden 2 uger efter, at kendelsen er forkyndt for skyldneren, afgiver erklæring til fogeden om, at han eller hun bestrider fordringen.

Fordringshaverens anmodning skal ledsages af eventuelle dokumenter, som fordringen støttes på, og af de oplysninger, som behøves, for at fogeden kan tage bestemmelse, om udpantning kan finde sted. Anmodningen skal imødekommes, medmindre fordringen ikke allerede efter det foreliggende skønnes at være ugrundet, hvilket undertiden vil kunne fremgå af fremlagte dokumenter eller af skyldnerens hele stilling.

Fogedens kendelse skal forkyndes for skyldneren her i landet.

Forkyndelse i udlandet eller ved offentlig bekendtgørelse er ikke tilstrækkelig.

Skyldnerens erklæring om bestridelse af fordringen kan afgives både mundtligt og skriftligt.

Forslaget blev vedtaget i Landstinget, men nåede ikke at blive færdigbehandlet i Folketinget inden rigsdagssamlingens slutning.

Det bemærkes, at beløbsgrænsen på 1.000 kr. svarer til ca. 54.000 kr. i dagens priser. (Danmarks Statistiks forbrugerprisindeks var i 1905 102, mens indekset i 2002 var 5.507).

Begyndelsen af 1920'erne

I begyndelsen af 1920'erne rettede forskellige handelsforeninger henvendelse til Justitsministeriet for at få indført regler svarende til tysk rets "Mahnverfahren". Justitsministeriet forelagde spørgsmålet for Retsplejeudvalget, der i sin udtalelse gik kraftigt imod gennemførelse af sådanne regler, og under henvisning hertil fandt Justitsministeriet det betænkeligt at søge regler af den nævnte art gennemført (jf. RT 1925-26, till. A, sp. 3854-55).

1.2. Retsplejerådets betænkning om modernisering og forenkling af tvangsfuldbyrdelsen

1.2.1. Retsplejerådets forslag

Ved brev af 3. februar 1989 anmodede Justitsministeriet Retsplejerådet om at gennemgå en række fagedretlige spørgsmål, navnlig på grundlag af forslag indeholdt i et idékatalog til forenkling af justitsvæsenet, som blev afgivet i november 1988 af Justitsministeriets spare- og forenklingssudvalg.

Retsplejerådet understregede i sin betænkning nr. 1201/1990 om modernisering og forenkling af tvangsfuldbyrdelsen, at rådet ikke havde taget stilling til, hvorvidt alle forslagene i betænkningen bør gennemføres, og således heller ikke til, om forslagene samlet udgør en rimelig afvejning af hensynene til fordringshaveren og skyldneren. Rådet så det som sin opgave at vise, hvordan regler til gennemførelse af forslagene i idékataloget kan udformes, og at vurdere de økonomiske og retlige konsekvenser af forslagene.

Det forslag i betænkningen, der har interesse i denne sammenhæng, er forslaget om at indføre *betalingspåkrav* som tvangsfuldbyrdesgrundlag. Særligt for så vidt angår dette forslag udtalte Retsplejerådet, at forslaget uden betænkeligheder vil kunne bidrage til en væsentlig forenkling af fremgangsmåden ved tvangsinddrivelse.

Udgangspunktet for Retsplejerådets forslag om betalingspåkrav var et princip om, at fordringshaveren i sager om pengekrav, som ikke bestrides af skyldneren, selv bør kunne tilvejebringe sit udlægsgrundlag helt uden rettens mellemkomst. Herigennem tilsigtedes en

besparelse i domstolenes ressourceforbrug.

Forslaget indebærer, at en fordringshaver, hvis krav ikke bestrides af skyldner, ikke forud for fogedsagen behøver at udtage stævning og opnå udeblivelsesdom over skyldneren. I stedet kan fordringshaveren lade et påkrav forkynde for skyldneren. Påkravet skal indeholde samme oplysninger som en stævning, dvs. en klart formuleret påstand og en sagsfremstilling, som kan begrunde påstanden.

Påkravets eneste umiddelbare retsvirkning skal være, at det kan danne grundlag for tvangsfuldbyrdelse, medmindre skyldneren inden 4 uger efter forkyndelsen fremsætter en skriftlig indsigelse over for fordringshaveren.

Hvis skyldneren fremsætter skriftlig indsigelse inden for tidsfristen, vil fordringshaveren skulle anlægge en sædvanlig civil retssag.

Fremsættes ikke indsigelse, kan fordringshaveren sende det forkyndte påkrav direkte i fogedretten med henblik på foretagelse af udlæg. Fogedretten kan efter forslaget prøve, om de formelle regler for påkrav er overholdt samt en eventuel indsigelse fra skyldneren om, at vedkommende rettidigt har fremsat en skriftlig indsigelse. Fogedretten skal endvidere – selv om der ikke rettidigt er fremsat indsigelse mod fordringshaverens påkrav – henvise fordringshaveren til at anlægge civil retssag mod skyldneren, hvis skyldneren gør indsigelse mod kravet på det første møde i fogedretten, til hvilket skyldneren er indkaldt med en forkyndt tilsigelse. Fogedretten kan dog afvise åbenbart ugrundede indsigelser og gennemføre fogedsagen.

Retsplejerådet overvejede, om der – på samme måde som i civile retssager, jf. retsplejelovens § 367 – skulle være adgang til genoptagelse af fogedsagen, således at skyldneren under en genoptagelse skulle kunne anfægte fuldbyrdelsesgrundlaget. Rådet fandt imidlertid ikke, at hensynet til retssikkerheden nødvendiggør en sådan regel, henset til, at skyldneren i påkravssager – i modsætning til civile retssager – får to lejligheder til at fremsætte indsigelse, dels efter modtagelsen af påkravet, dels efter modtagelsen af tilsigelsen til fogedretten. Begge disse skriftlige meddelelser skal forkyndes. Skyldneren er dog ikke afskåret fra at anfægte fordringshaverens krav gennem et civilt søgsmål.

Med hensyn til sagsomkostninger indebærer forslaget, at fordringshaveren kan opkræve et påkravsgebyr, hvis størrelse fastsættes af justitsministeren, mens der ikke kan opkræves inkassoomkostninger (advokatomkostninger), da fordringshaveren forudsættes at kunne udfærdige påkravet uden advokatbistand.

Om de økonomiske og administrative konsekvenser af forslaget anføres i betænkning nr. 1201/1990 s. 44:

De civile sager, som efter forslaget bortfalder, vil ikke fremtidigt medføre indtægter i form af retsafgift. Det er arbejdsgruppens skøn, at indtægtstab vil blive i størrelsesordenen ca. 80 mio. kr. Forslagets gen-

nemførelse vil som nævnt medføre besparelse i personaleudgifterne og i udgifterne til forkyndelse, men denne besparelse vil slet ikke have samme størrelse som indtægtsabet. Forslaget vil derfor medføre et væsentligt nettoprovenutab.

1.2.2. Høringen over Retsplejerådets forslag

Forslaget om at indføre betalingspåkrav som tvangsfuldbyrdsgrundlag blev ved høringen mødt med en række indvendinger fra navnlig domstols- og advokatside. Derimod var der fra erhvervsorganisationer en meget klar tilslutning til forslaget.

Påkravsmodellens effektivitet

Det blev gjort gældende, at forslaget ikke vil føre til den tilsigtede forenkling af fuldbyrdelsen. Dels er det uvist, i hvilket omfang skyldnerne i dag betaler, efter at der er afsagt udeblivelsesdom, men før fogedsagen indledes, dels kan man frygte, at forslaget vil føre til, at der fremsættes flere indsigelser i inkassosager end hidtil. I det omfang, dette sker, ville der ikke blive tale om nogen forenkling, men tværtimod en besværliggørelse, idet man forud for sædvanligt søgsmål ved civilretten efter påkravsmodellen skulle have sagen behandlet i fogedretten for at konstatere, om der fremsættes indsigelser.

Den materielle prøvelse ved skyldners udeblivelse

I flere høringssvar forudsættes, at der i fogedretten ved behandlingen af betalingspåkrav i udeblivelsestilfælde foretages den samme prøvelse vedrørende kravets berettigelse som den, der foretages i domstol (dvs. byrettens afdeling for civile sager) efter de gældende regler, jf. herved retsplejelovens § 354, stk. 3, og § 360, stk. 3.

I betænkning nr. 1201/1990 anføres s. 17, at fogedretten efter forslaget af egen drift vil skulle påse, om påkravets indhold er i overensstemmelse med de krav, der foreslås fastsat *om* angivelse af fordringshaverens krav, *om* en kort fremstilling af de kendsgerninger, hvorpå kravet støttes, og *om* vejledning af skyldneren. Spørgsmålet om rettens prøvelse ved udeblivelse er ikke i øvrigt omtalt i betænkningen. Det er imidlertid forudsat, at betalingspåkrav i fogedretten i almindelighed behandles af kontorfunktionærer, med bemyndigelse efter (nu) retsplejelovens § 17 a, stk. 3. En kontorfunktionær vil næppe kunne foretage den ovenfor beskrevne, materielle prøvelse og vil ikke kunne træffe afgørelse mod fordringshaverens indsigelse, jf. herved den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 17 a, stk. 3. Den formelle prøvelse (krav til påkravet, værneting mv.) er derimod næppe noget større problem i denne henseende.

Grundlaget for fogedsagen

Det blev anført som en uhensigtsmæssighed ved forslaget, at der selv i tilfælde, hvor der på grund af indsigelse i første retsmøde i fo-

gedretten skal ske henvisning til civilretten, af hensyn til bl.a. omkostningskonsekvenserne først må tages stilling til et eventuelt anbringende fra skyldneren om rettidigt at have gjort indsigelse mod påkravet. I bekræftende fald er grundlaget for fogedsagen efter forslaget ikke til stede, og anmodningen må afvises.

Afvisning af åbenbart ugrundede indsigelser

Det er i høringssvarene påpeget, at betænkningen ikke indeholder nogen nærmere vejledning med hensyn til anvendelsen af dette kriterium. Det kan endvidere være et problem, hvis skyldneren ønsker bevisførelse om dette spørgsmål, ligesom appelbegrænsningsreglerne, jf. retsplejelovens § 584, stk. 2, kan føre til urimelige resultater.

Klagenævnsbehandling

Det er påpeget, at forslaget ikke tager stilling til, hvad der skal ske i sager, som skyldneren ønsker behandlet ved et klagenævn, jf. den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 361.

Præklausionsreglen

Forslaget om, at indsigelser mod selve kravet mistes, hvis de ikke fremsættes i første møde i fogedretten, hvortil skyldneren har været tilsagt ved lovlig forkyndt tilsigelse, har mødt bred kritik i høringssvarene. Det er herunder påpeget, at reglen, der er i strid med almindelige processuelle regler, vil medføre en urimelig uligevægt i parternes procesretlige stilling, og at den kan føre til, at domstolene skal træffe materielt urigtige afgørelser, herunder også i tilfælde, hvor skyldneren eventuelt først efter første retsmøde bliver i stand til at fremsætte sine indsigelser.

Inkassoomkostninger

Det er bl.a. fra advokatside kritiseret, at betænkningen vil afskære fordringshaverens adgang til at blive tillagt sædvanlige inkassoomkostninger i forbindelse med fogedsager på grundlag af betalingspåkrav. Det er herved anført, at en sådan ordning vil være i strid med grundlæggende retsprincipper om virkningen af, at retlige forpligtelser ikke opfyldes.

1.3. Småsagsudvalgets betænkning

Udvalget om en småsagsproces blev nedsat den 5. december 1994 og afgav i efteråret 1997 Småsagsudvalgets betænkning nr. 1341/1997.

Betænkningens kapitel 10 indeholder udvalgets overvejelser og forslag vedrørende inddrivelsesprocessen, herunder særligt med hensyn til behandling af inkassosager, dvs. sager, hvor der ikke er uenighed mellem parterne om et pengekravs eksistens og størrelse.

Udvalget foreslår, at der indføres en enstrengt inkassoprocess, der i ét sagsforløb omfatter det civilprocessuelle element (tilvejebringelse af dom) og det fogedprocessuelle element (tvangsfuldbyrdelse ved foretagelse af udlæg). Inkassoprocessen indeholder efter udvalgets forslag følgende hovedelementer:

- Inkassoprocessen omfatter som udgangspunkt alle ikke-tvistige sager om inddrivelse af pengekrav uanset sagens værdi. Enkelte af inkassoprocessens regler – herunder om omkostningsbegrænsning – finder dog kun anvendelse på krav under småsagsgrænsen på 20.000 kr. og på krav, der er afgjort af Forbrugerklagenævnet (små inkassosager).
- Stævning indgives ved anvendelse af samme blanket som i småsager.
- Stævning forkyndes for skyldneren sammen med indkaldelse til personligt møde i fogedretten og en opfordring til at afgive svarskrift inden 14 dage, hvis skyldneren har indsigelser eller modkrav.
- Modtages fyldestgørende svarskrift, sker den videre behandling efter reglerne om civile retssager. Modtages ikke fyldestgørende svarskrift, afsiges udeblivelsesdom, der skal kunne fuldbyrdes på det allerede berammede fogedretsmøde.
- I små inkassosager behøver fordringshaveren efter *flertallets* forslag ikke at møde i fogedretten. Retten står for at udspørge skyldneren om dennes økonomiske forhold og mulighed for at betale eller afdrage gælden samt anwise aktiver, der kan foretages udlæg i. Skyldneren skal i almindelighed ikke betale mødesalær til fordringshaverens eventuelle advokat, hvis denne alligevel møder i fogedretten i disse sager. *Ét medlem* ønsker at opretholde de gældende regler om fordringshaverens mødepligt og dermed adgangen til pålægge skyldneren at betale mødesalær til fordringshaverens advokat.
- Rettens pligt til at vejlede parterne og yde dem praktisk bistand før og under sagen udvides, navnlig i de små sager.
- Inkassoprocessen indrettes i det hele således, at en part sættes i stand til at føre processen uden advokatbistand.
- Autoriserede inkassobureauer ligestilles efter *flertallets* forslag med advokater i ikke-tvistige sager under den foreslåede inkassoprocess og i ikke-tvistige udlægssager i øvrigt med hensyn til adgangen til at repræsentere parter for retten og at få inkassosalær.

Et *mindretal* vil opretholde advokaters eneret til at repræsentere parter i retten.

- Retsafgiften for sager under den nye inkassoprocess fastsættes til 500 kr. i alle sager under 20.000 kr. Denne afgift omfatter både den civilprocessuelle og fagedprocessuelle behandling.

1.4. Advokatrådets og Dommerforeningens forslag

Advokatrådet og Dommerforeningen fremsendte i december 2002 et fælles forslag til forenklet procesform for krav under 50.000 kr. til Justitsministeriet. Det hedder heri blandt andet:

Advokatrådet og Den Danske Dommerforening har gennem nogen tid drøftet mulighederne for at fremkomme med et fælles forslag til en gennemgribende reform af retsplejelovens regler om behandling af krav på ikke over 50.000 kr., hvad enten kravet er omtvistet eller ej.

Baggrunden for disse drøftelser er en fælles erkendelse af, at samfundsmæssige hensyn tilsiger, at der bør være balance mellem de ressourcer, der afsættes til behandlingen af sådanne krav, og sagernes betydning for den enkelte part.

Det er Advokatrådets og Den Danske Dommerforenings opfattelse, at også parten, hvad enten denne er forbruger eller erhvervsdrivende, i mindre retssager eller inkassosager har en interesse i, at sådanne sager behandles hurtigt, under betryggende former og uden at udløse omkostninger til retsafgift og advokatbistand, som står i misforhold til sagsgenstandens størrelse.

Processen for mindre inkassosager og mindre civile sager bør derfor forenkles og billiggøres. Advokatrådet og Den Danske Dommerforening er samtidig enige om, at væsentlige retssikkerhedsmæssige hensyn og befolkningens tillid til domstolenes sagsbehandling kræver, at et nyt regelsæt udformes, så der ikke kan sættes spørgsmålstegn ved domstolenes stilling som det centrale, uvildige og sagligt kompetente tvistsløsningsforum. Endvidere er det væsentligt, at den part, som ikke ønsker at benytte sig af retens vejledning og optræde som selvmøder, skal have adgang til at benytte sig af advokatbistand.

Advokatrådet og Den Danske Dommerforening er på den baggrund blevet enige om at foreslå stærkt forenkledede sagsbehandlingsregler for både inkassosager og retssager. (...)

EF-Domstolens dom i sagen C-3/95 Reisebüro Broede mod Gerd Sander (...) fastslår, at det ikke er i strid med EU-retten at opretholde advokaternes eneret til at optræde som partsrepræsentant i inkassosager.

Advokatrådet og Den Danske Dommerforening er enige om at begrænse reformforslagene til at angå sager med en sagsgenstand på under 50.000 kr. Et omtvistet krav over denne størrelse vil kunne begrunde den ressourceanvendelse og de omkostninger, som er forbundet med de gældende civilprocessuelle regler. Et ubestridt krav over den angivne størrelse bør efter forslagsstillernes opfattelse ikke behandles af fagedretten, men af domsretten. Den ensartede grænse for den forenkledede inkassoprocess og

civilproces indebærer endvidere den fordel, at den forenklede inkassoproces anvendes på kravet, uanset i hvilket forum sagen behandles.

Den forenklede inkassoproces indledes med, at fordringshaveren eller dennes advokat afgiver inkassopåkrav til skyldneren. Inkassopåkravet affattes på en særlig blanket og skal indeholde de samme oplysninger som en stævning. Inkassopåkravet afgives efter, at der er afgivet mindst én rykker, som opfylder kravene i både renteloven og inkassoloven. Inkassopåkravet skal angive, at det, hvis indsigelse ikke fremsættes over for fordringshaveren eller dennes advokat inden en frist på 2 uger, kan danne grundlag for tvangsfuldbyrdelse i fogedretten. Påkravet skal indeholde fornøden vejledning til skyldneren, og forkyndes ved brevforkyndelse eller stævningsmandsforkyndelse på fordringshaverens eller dennes advokats egen foranledning. Fristen for indsigelse på 2 uger regnes fra forkyndelsestidspunktet. Omkostningerne ved forkyndelse afholdes direkte af den, der har anmodet om forkyndelse.

Retsplejelovens § 478 ændres, så inkassopåkravet kan danne grundlag for tvangsfuldbyrdelse, hvis skyldneren ikke rettidigt skriftligt gør indsigelse. Bestrides kravet, må fordringshaveren anlægge retssag.

Efter 2-ugers fristens udløb kan inkassopåkravet indgives til fogedretten med anmodning om foretagelse af udlæg, såfremt skyldneren ikke har gjort indsigelse. Fogedretten har fuld prøvelsesret over for inkassopåkravet. Da skyldneren ikke har medvirket aktivt og frivilligt til at tilvejebringe inkassopåkravet, bør prøvelsesreglen udformes på den måde, at fogedretten henviser sagen til civilt søgsmål, medmindre fogedretten forkaster indsigelser mod kravet som åbenbart grundløse. Fogedretten vejleder i den forbindelse skyldneren om de mulige omkostningsmæssige konsekvenser af en henvisning til civilt søgsmål. Fogedretten vil kun kunne forkaste en indsigelse som åbenbar grundløs, hvis retten er beklædt af en jurist. Fogedrettens afgørelse om at fremme sagen skal kunne kæres, hvorimod en henvisning til civilt søgsmål ikke skal kunne påkæres.

Et inkassopåkrav skal ikke have materiel retskraft og vil således ikke afbryde forældelsesfrister, medmindre der foretages udlæg på grundlag af påkravet. Et udlæg på grundlag af et inkassopåkrav hindrer ikke, at skyldneren anfægter kravet ved selvstændigt civilt søgsmål.

Der betales samme retsafgift for anmodning om udlæg på grundlag af et inkassopåkrav som i andre fogedsager.

Inkassoomkostninger i anledning af, at der afgives inkassopåkrav, forfalder, når påkravet indleveres til forkyndelse, medmindre skyldneren efterfølgende fremsætter indsigelser, som medfører, at sagen alene kan fremmes ved civilt søgsmål.

Fremsætter fordringshaveren selv påkravet, kan fordringshaveren beregne sig to tredjedel af det fulde inkassosalær efter landsretternes

vejledende takster, mens der beregnes fulde inkassoomkostninger, såfremt påkravet fremsættes af fordringshaverens advokat. Hermed følges principperne for beregning af omkostninger for udenretslig inkasso efter rentelovens § 9 a.

2. Retsplejerådets overvejelser

2.1. Mål og rammer for en forenklet inkassoprocess

Inddrivelsesprocessen betegner de procesuelle regler for retslig inddrivelse af pengekrav, omfattende såvel de civilprocessuelle som de fogedprocessuelle regler herom. Retsplejerådets forslag til reform af dele af inddrivelsesprocessen angår inkassoprocessen, omfattende regler om en særlig, valgfri fremgangsmåde for inddrivelse af pengekrav.

Retsplejerådets forslag omfatter tilvejebringelsen af grundlaget for tvangsfuldbyrdelse og sammenhængen mellem tilvejebringelsen af grundlaget for tvangsfuldbyrdelse og selve tvangsfuldbyrdelsen. Derimod vil Retsplejerådet først på et senere tidspunkt behandle selve tvangsfuldbyrdelsen.

Inden for disse rammer sigter Retsplejerådets forslag mod en enklere, hurtigere og billigere retslig inddrivelse af pengekrav.

Retsplejerådet understreger, at det nuværende retssikkerhedsniveau bør opretholdes i en forenklet inkassoprocess. Anvendelse af statens tvangsfuldbyrdelsessystem mod en borger må nødvendigvis kræve et sikkert grundlag. De grundlæggende regler for inkassosager, f.eks. om rettens prøvelse af sagsøgerens krav ved sagsøgtes udeblivelse, genoptagelse af sagen, fogedrettens prøvelse af skyldnernes indsigelser, genstanden for udlæg (herunder transbeneficiet) og appel af fogedrettens afgørelser, bør således indarbejdes i en ny forenklet inkassoprocess.

Retsplejerådets overvejelser vedrørende inddrivelsesprocessen tager på den baggrund udgangspunkt i, at det uden ændring af de nævnte grundregler vil være muligt at opnå forbedringer gennem en forenkling af procesforløbet.

Sager om inddrivelse af pengekrav omfatter både tvistige og ikke-tvistige sager (inkassosager). Det nuværende system er – i begge henseender – toledet, bestående af dels en civil retssag, dels en fogedsag. Inkassosagerne er for det meste i realiteten fogedsager, dvs. sager, hvor parternes reelle mellemværende angår tvangsmæssig inddrivelse af krav, der er ubestridte. Det første led i den nuværende toleddede proces er derfor i princippet unødvendigt i disse tilfælde. Det må dog holdes for øje, at en fordringshaver kan have

behov for at erhverve dom for at fastslå et krav og afbryde forældelse, selv om kravet ikke bestrides, og selv om fogedforretning – på grund af skyldnerens aktuelle økonomi – ikke samtidig ønskes foretaget.

Efter Retsplejerådets opfattelse fremstår den toleddede inddrivelsesproces imidlertid i almindelighed som unødigt tung i inkassosager.

Der bør derfor etableres en forenklet, valgfri fremgangsmåde for inddrivelse af pengekrav, der særligt tager sigte på inkassosagerne, dvs. sager, hvor skyldneren ikke bestrider kravet. Hovedproblemerne i en sådan forenklet inkassoprocess vil være:

- at *udskille inkassosagerne* fra den samlede mængde af sager
- at tilvejebringe den *prækclusion* (dvs. afskæring af indsigelser), som i dag typisk finder sted ved udeblivelsesdomme, og som er en forudsætning for egentlig fogedretslig behandling af krav, der ikke hviler på et særligt udlægsgrundlag i form af skriftligt forlig, gældsbevis, pantebrev, veksel eller check.

Tilvejebringelsen af grundlaget for prækclusion er et led i processen, der er forskelligt fra selve den fogedretslige behandling. For så vidt er – og forbliver – inddrivelsessystemet toleddet. Målet er at opnå en effektiv udskillelse og den nødvendige prækclusion på den lettest mulige måde, således at færrest mulige sager skal "skifte spor" undervejs i forløbet. Samtidig må omkostningerne søges begrænset.

Retsplejelovens § 478, stk. 1, nr. 4, indeholder allerede en regel om, at udenretslige skriftlige forlig om forfalden gæld kan tjene som grundlag for tvangsfuldbyrdelse, hvis forliget indeholder udtrykkelig bestemmelse herom. Fordringshaveren og skyldneren kan således allerede efter de gældende regler ved skriftlig aftale udenretsligt tilvejebringe et tvangsfuldbyrdesgrundlag.

Nye regler om inkassoprocessen vil derfor være målrettet specielt mod sager, hvor skyldneren på den ene side ikke fremsætter indsigelser mod fordringshaverens krav, men på den anden side ikke ønsker at medvirke aktivt til at tilvejebringe et tvangsfuldbyrdesgrundlag for kravet.

2.2. Valg af model

Retsplejerådet har valgt at tage udgangspunkt i Advokatrådets og Dommerforeningens fælles forslag fra december 2002 (jf. afsnit 1.4 ovenfor).

Retsplejerådet kan tilslutte sig tankerne i fællesforslaget om, at en

ny, valgfri, forenklet inkassoprocess bør have karakter af en betalingspåkravsordning, hvor udskillelsen af inkassosagerne og tilvejebringelsen af grundlaget for tvangsfuldbyrdelse sker i én arbejdsgang, der består i, at et betalingspåkrav forkyndes for skyldneren, hvorefter skyldneren har en frist til at gøre indsigelse mod kravet. Fordelen ved en sådan ordning er blandt andet, at den kan bidrage til, at skyldneren betaler frivilligt, eller alternativt fremkommer med indsigelser, som giver fordringshaveren mulighed for at tage stilling til, om kravet bør opgives eller søges gennemført ved en civil retssag.

Retsplejerådet kan endvidere tilslutte sig fællesforslagets afgrænsning af området for den forenklete inkassoprocess til pengekrav på højst 50.000 kr. Med de justeringer, som Retsplejerådet foreslår i forhold til fællesforslaget (jf. nedenfor), vil der ganske vist ikke være retssikkerhedsmæssige betænkeligheder ved at lade den forenklete inkassoprocess omfatte pengekrav på over 50.000 kr. Men da der er tale om en ny procesform, som også må ses i sammenhæng med Retsplejerådets forslag til en forenklet småsagsproces (jf. *kapitel 11*), der ligeledes tager udgangspunkt i Advokatrådets og Dommerforeningens fælles forslag og ligeledes er begrænset til krav på højst 50.000 kr., finder Retsplejerådet det rigtigst i det mindste foreløbig at fastsætte en beløbsmæssig begrænsning på 50.000 kr.

I forhold til fællesforslaget foreslår Retsplejerådet, at domstolene inddrages tidligere i forløbet. Hermed opnås en større autoritet bag betalingspåkravet, hvilket kan styrke incitamentet til frivillig betaling. Endvidere opnås en tidligere, hurtigere og enklere præklusion af skyldnerens indsigelser, hvilket i væsentlig grad forbedrer inddrivelsens effektivitet, uden at skyldnerens retssikkerhed lider skade. Efter Retsplejerådets opfattelse vil det derimod være udelukket, at en tilsvarende hurtig og enkel præklusion af skyldnerens indsigelser skulle kunne opnås uden inddragelse af domstolene tidligt i forløbet, da dette ville indskrænke skyldnerens retssikkerhed i uacceptabel grad.

Retsplejerådet foreslår på den baggrund, at betalingspåkravet skal indleveres til fogedretten, der indledningsvis foretager samme prøvelse, som i dag sker forud for afsigelse af udeblivelsesdomme i civile retssager. Herefter forkyndes betalingspåkravet for skyldneren ved fogedrettens foranstaltning, og skyldneren pålægges at fremsætte eventuelle indsigelser mod kravet over for fogedretten. Fremsætter skyldneren ikke rettidigt indsigelser mod kravet, skal betalingspåkravet både kunne tjene som grundlag for tvangsfuldbyrdelse og i øvrigt have samme bindende virkning (retskraft) som en dom.

Forslaget om den indledende prøvelse i fogedretten er blandt andet begrundet i, at når fogedretten så at sige lægger navn til, bør grundlaget være i orden. Skyldneren, over for hvem der forkyndes et betalingspåkrav, bør kunne stole på, at fogedretten har kontrolleret betalingspåkravet, og at dette – ud fra de oplysninger, der har

foreligget for fogedretten – er i orden. Hertil kommer, at det er arbejdsbesparende at samle prøvelsen i én arbejdsgang. Når fogedretten foretager den fornødne prøvelse allerede forud for forkyndelsen af påkravet, vil fogedrettens senere påtegning om, at skyldneren ikke rettidigt har fremsat indsigelser, således kunne ske som en ren kontorekspedition.

I tilknytning til forslaget om at inddrage retten på et tidligt tidspunkt i forløbet foreslår Retsplejerådet, at der skal være mulighed for at få gennemført den samlede inddrivelse på grundlag af blot én anmodning, nemlig betalingspåkravet. Fordringshaveren skal således kunne vælge, at sagen automatisk fortsætter med indkaldelse til møde i fogedretten med henblik på foretagelse af udlæg, såfremt skyldneren – som forventet – ikke har indsigelser mod kravet. Hermed spares både arbejde og tid, ligesom Retsplejerådet foreslår en lempelse af retsafgiften for en sådan integreret inkasso- og udlægsproces. Det skal imidlertid være valgfrit for fordringshaveren at benytte sig af denne mulighed for at integrere tilvejebringelsen af grundlaget for tvangsfuldbyrdelsen med selve tvangsfuldbyrdelsen. Fordringshaveren bevarer således efter Retsplejerådets forslag den fulde kontrol med inddrivelsesprocessen og vælger selv, hvornår og hvor langt man ønsker at gå.

2.3. Forslagets nærmere udformning

2.3.1. Oversigt

Retsplejerådet foreslår, at der indføres en ny, valgfri fremgangsmåde for retslig inddrivelse af pengekrav på højst 50.000 kr.

Den nye fremgangsmåde giver mulighed for at tilvejebringe grundlaget for tvangsfuldbyrdelse ved at indlevere et betalingspåkrav til fogedretten. Betalingspåkravet skal indeholde nogenlunde samme oplysninger som en inkassostævning i dag (parternes navne og adresser, kravet og en kort redegørelse for de faktiske og retlige omstændigheder, hvorpå kravet støttes). Fogedretten foretager indledningsvis en kontrol svarende til den, civilretten i dag foretager ved afsigelse af udeblivelsesdomme. Når fogedretten har konstateret, at kravet er begrundet i sagsfremstillingen mv., forkynner fogedretten betalingspåkravet for skyldneren. Har skyldneren indsigelser mod kravet, skal fogedretten have meddelelse herom inden 14 dage (dog 4 uger, hvis forkyndelsen for skyldneren sker i udlandet).

Reagerer skyldneren ikke inden denne frist, giver fogedretten betalingspåkravet påtegning om, at skyldneren ikke rettidigt har fremsat indsigelser. Da fogedretten allerede før forkyndelsen har kontrolleret, at kravet er begrundet i sagsfremstillingen mv., kan påtegningen gives som en ren kontorekspedition.

Retsplejerådet foreslår, at et betalingspåkrav, der er forsynet med

fogedrettens påtegning om, at skyldneren ikke rettidigt har fremsat indsigelser, *dels* skal kunne tjene som grundlag for tvangsfuldbyrdelse og *dels* skal have samme bindende virkning (retskraft) som en dom.

Retsplejerådet foreslår, at fordringshaveren allerede ved indleveringen af betalingspåkravet til fogedretten skal kunne anmode om, at tvangsfuldbyrdelse i form af udlæg iværksættes uden fornyet anmodning fra fordringshaveren, hvis skyldneren (som forventet) ikke rettidigt fremsætter indsigelser mod kravet. Når fordringshaveren ønsker det, er der således mulighed for at gennemføre én sammenhængende inddrivelsesprocedure på grundlag af én anmodning fra fordringshaveren.

Det er imidlertid valgfrit for fordringshaveren at benytte sig af den sammenhængende inddrivelsesprocedure. Fordringshaveren kan også anmode om, når fogedretten har givet det påtegning om, at skyldneren ikke rettidigt har fremsat indsigelser, at få tilsendt en udskrift af betalingspåkravet med påtegning. Fordringshaveren vil så på et senere tidspunkt kunne anmode om tvangsfuldbyrdelse efter de almindelige regler, idet betalingspåkravet med fogedrettens påtegning som nævnt i relation til tvangsfuldbyrdelse er sidestillet med en dom.

Hvis skyldneren fremsætter indsigelser, kan betalingspåkravet ikke gives påtegning og kan ikke opnå retskraft og eksigibilitet som en dom. Fordringshaveren er i denne situation henvist til at føre retssag ved civilretten, hvis kravet fastholdes. Fordringshaveren kan imidlertid på forhånd (dvs. ved indleveringen af betalingspåkravet til fogedretten) anmode om, at sagen automatisk overgår til civilretten, hvis skyldneren fremsætter indsigelser. Betalingspåkravet er i denne situation sidestillet med en stævning. Dette er imidlertid valgfrit for fordringshaveren, der også kan vælge blot at få betalingspåkravet retur (dvs. sagen slutter ved retten), hvis skyldneren fremsætter indsigelser.

2.3.2. Anvendelsesområde

Der foreslås et nyt afsnit om betalingspåkrav i retsplejelovens tredje bog. Det nye afsnit foreslås placeret mellem afsnittet om rettergangsmåden (i civile retssager) og afsnittet om tvangsfuldbyrdelse, da betalingspåkravet som retsinstitut har berøringsflader både til civile retssager og til tvangsfuldbyrdelse.

De foreslåede regler om betalingspåkrav finder anvendelse i alle sager, der hører under de almindelige domstole, jf. retsplejelovens § 1, eller under boligret, jf. henvisningen til retsplejelovens regler i lejelovens § 112.

Der skal være tale om et forfaldent pengekrav. Det er uden betydning, hvad grundlaget for kravet er, eksempelvis en kontrakt, en skadegørende handling eller en offentligretlig forpligtelse. Kravet skal imidlertid være forfaldent og ubetinget.

Kravet må højst være på 50.000 kr. Heri medregnes ikke renter, (udenretslige) inkassoomkostninger eller sagsomkostninger. Betalingspåkravet skal afvises, hvis det lyder på et højere beløb end 50.000 kr. eksklusive renter og omkostninger.

2.3.3. Indlevering af betalingspåkrav til fogedretten

Betalingspåkravet skal indleveres til fogedretten (og ikke civilretten).

Betalingspåkravet skal indleveres af fordringshaveren selv eller af en person, der efter reglerne i retsplejelovens § 260 er berettiget til at repræsentere andre i forhold til retten (i praksis navnlig advokater).

Indleveringen af betalingspåkrav til fogedretten er et retsligt skridt, der afbryder forældelse, jf. blandt andet 1908-lovens § 2, 2. pkt.

I de tilfælde, hvor fordringshaveren alene anmoder om at få etableret et tvangsfuldbyrdsgrundlag, gælder samme værnetingsregler som i civile retssager, jf. retsplejelovens kapitel 22.

I de tilfælde, hvor fordringshaveren ønsker udlæg foretaget uden fornyet anmodning, skal der endvidere være værneting efter retsplejelovens § 487, stk. 1. Betalingspåkravet kan således i disse tilfælde kun indgives til fogedretten i en retskreds, hvor der både er værneting efter kapitel 22 og § 487, stk. 1.

Betalingspåkrav kan først indleveres til fogedretten, når påkravsreglerne i inkassolovens §§ 10 og 11 er iagttaget.

Domstolsstyrelsen vil kunne fastsætte nærmere regler om betalingskravets udformning, herunder om anvendelse af særlige blanketter, samt om indlevering af kopier af betalingspåkravet.

Der vil blandt andet kunne fastsættes regler om indholdet af den vejledning til skyldneren, som betalingspåkravet skal indeholde. Der kan også stilles krav om, at der skal vedlægges en indsigelsesblanket – og eventuelt tillige en frankeret svarkuvert – som skyldneren blot skal underskrive og sende til fogedretten for at afbryde betalingspåkravets virkning.

Der kan endvidere fastsættes regler om indlevering af kopier af betalingspåkravet til brug for forkyndelsen.

Fogedretten skal vejlede om udfyldning af blanketter. Dette gælder både betalingspåkravsblanketten og en eventuel indsigelsesblanket. Vejledningen om udfyldning af blanketter vil være begrænset til – populært sagt – en mundtlig gengivelse og uddybning af den skriftlige vejledning, som hører til blanketterne. Fogedretten skal ikke yde materiel retshjælp i form af rådgivning om retsstillingen, men derimod i givet fald vejlede om de foreliggende retshjælpsmuligheder i øvrigt, herunder muligheden for at få retshjælp med offentligt tilskud til udfyldelse af blanketterne (jf. herom *kapitel 8*, afsnit 2.2.3).

2.3.4. Fordringshaverens valgmuligheder

Fordringshaveren har nogle valgmuligheder i forbindelse med behandlingen af betalingspåkravet.

Fordringshaveren kan for det første anmode om at få betalingspåkravet retur (dvs. sagen slutter ved retten), hvis udlæg er udelukket i medfør af fredningsreglen i retsplejelovens § 490. I givet fald tilbagebetales retsafgiften.

Fordringshaveren har for det andet to valgmuligheder, hvis skyldneren ikke fremsætter indsigelser. Fordringshaveren kan vælge at få tilsendt en udskrift af betalingspåkravet med rettens påtegning om, at skyldneren ikke rettidigt har fremsat indsigelser. Betalingspåkravet har samme retskraft som en dom og kan senere anvendes som grundlag for tvangsfuldbyrdelse.

Fordringshaveren kan alternativt vælge at få foretaget udlæg uden fornyet anmodning herom. Indleveringen af betalingspåkravet til fogedretten fungerer i så fald som en anmodning både om forkyndelse af betalingspåkravet for skyldneren og som en anmodning om efterfølgende tvangsfuldbyrdelse, hvis skyldneren ikke fremsætter indsigelser.

Endelig har fordringshaveren tilsvarende to valgmuligheder, hvis skyldneren fremsætter indsigelser: at få sagen tilbage eller at få sagen fortsat som en civil retssag, således at betalingspåkravet træder i stedet for en stævning.

Af hensyn til sagens behandling er det nødvendigt, at fordringshaveren har angivet sine valg på disse tre punkter i betalingspåkravet. Rent praktisk vil det ske ved afkrydsning på en standardblanket.

2.3.5. Fogedrettens indledende kontrol

Skyldneren forventes som udgangspunkt ikke at have indsigelser, og betalingspåkravet som forkyndt af retten vil derfor som regel automatisk få retskraft, når fristen for at fremkomme med indsigelser er udløbet.

Af hensyn til skyldnerens retssikkerhed er det derfor en absolut betingelse for, at retten kan forkynde betalingspåkravet, at betalingspåkravet opfylder lovens krav. Fogedretten kan indrømme fordringshaveren en frist til at afhjælpe eventuelle mangler, men i mangel heraf skal sagen afvises.

Der er ikke som ved stævninger mulighed for at forkynde et mangelfuldt påkrav, der dog kan danne grundlag for behandling af sagen. Dette skyldes blandt andet, at der ved forkyndelse af en stævning ikke er taget stilling til, om der kan afsiges udeblivelsesdom, hvis sagsøgte ikke svarer. I modsætning hertil gør beslutningen om forkyndelse af et betalingspåkrav endeligt op med, at kravet kan tillægges retskraft og eksigibilitet, hvis skyldneren ikke gør indsigelse.

Betalingspåkravet skal derfor også afvises, hvis fordringshaverens krav er uklart eller ikke findes begrundet i sagsfremstillingen, eller

sagsfremstillingen må antages i væsentlige henseender at være urigtig. Det er hensigten, at fogedrettens kontrol af betalingspåkravet i denne henseende skal være identisk med den kontrol af stævninger, der efter gældende regler og praksis foretages ved afsigelse af udelivelsesdomme.

Hvis fogedretten afviser betalingspåkravet, kan afvisningen påkæres til landsretten.

2.3.6. Forkyndelse af betalingspåkravet

Fogedretten lader betalingspåkravet forkynde, medmindre (1) sagen afvises som led i fogedrettens indledende kontrol, jf. ovenfor, eller (2) udlæg er udelukket efter fredningsreglen i retsplejelovens § 490, og fordringshaveren har anmodet om, at forkyndelse undlades i denne situation.

Bortset fra den særlige regel om, at forkyndelse – hvis fordringshaveren har anmodet om det – undlades, når udlæg er udelukket efter § 490, sker forkyndelsen på ganske samme måde som ved forkyndelse af stævninger.

I de tilfælde, hvor forkyndelse undlades under henvisning til retsplejelovens § 490 og fordringshaverens anmodning, sendes betalingspåkravet til fordringshaveren med oplysning om, at retsplejelovens § 490 er til hinder for udlæg. Endvidere tilbagebetales retsafgiften.

2.3.7. Frist for skyldnerens indsigelser

Det foreslås, at meddelelse om indsigelser skal gives *skriftligt* til *fogedretten* inden *14 dage* fra forkyndelsen af påkravet, dog *4 uger*, hvis forkyndelsen sker i udlandet, Færøerne eller Grønland. Det er tilstrækkeligt, at skyldneren skriftligt og med fornøden identifikation af sagen giver fogedretten en ganske kort meddelelse, hvoraf det fremgår, at skyldneren ikke godkender kravet. Udsagnet "jeg har indsigelser mod kravet" vil for eksempel være tilstrækkeligt, og meddelelsen behøver ikke at oplyse, hvad indsigelserne går ud på.

Ved fastsættelsen af fristen til 14 dage har Retsplejerådet navnlig lagt vægt på, at det almindelige stævnevarsel efter gældende praksis er 14 dage, jf. herved retsplejelovens § 351, stk. 1, og § 352, stk. 1, 2. pkt., og at formålet med det foreslåede betalingspåkravsinstitut er at skabe en hurtig og enkel inkassoprocess for ubestridte krav. En generel udvidelse af fristen til 4 uger ville virke forsinkende, og sagerne (ensartede) karakter taget i betragtning giver det ikke mening, at fogedretten efter en konkret vurdering skulle fastsætte fristen i den enkelte sag.

Retsplejerådet har endvidere lagt vægt på, at fristen regnes fra forkyndelsen af betalingspåkravet, og at den skyldner, som ikke kan acceptere kravet, blot behøver at give en helt kort meddelelse herom til fogedretten. Da der ikke kræves nogen begrundelse for indsigel-

sen, er det heller ikke relevant at give mulighed for, at fogedretten efter anmodning forlænger fristen. Blandt andet hensynet til fordringshaveren tilsiger, at den skyldner, der mener at skulle bruge mere end 14 dage til at tage stilling til, om kravet kan accepteres, må gøre indsigelse, således at sagen – afhængig af fordringshaverens valg ved indgivelsen af betalingspåkravet – *enten* kan fortsætte som en tvistig civil retssag, hvor de almindelige regler om sagsøgtes svar gælder, herunder om mulighederne for at få udsat fristen for at svare, *eller* kan slutes ved retten, således at fordringshaveren kan beslutte sig for, om han eller hun ønsker at foretage sig yderligere.

Retsplejerådet har endelig lagt vægt på, at det er en betingelse for at iværksætte betalingspåkravsproceduren, at der forinden er afgivet påkrav efter inkassolovens regler, og at den skyldner, der – eventuelt undskyldeligt – ikke gør indsigelse inden 14 dage, har et absolut krav på genoptagelse, hvis anmodning herom fremsættes inden for 4 uger efter, at fogedretten har givet betalingspåkravet påtegning om, at der ikke er modtaget indsigelser.

Også ved forslaget om, at skyldnerens indsigelse ikke behøver at begrundes, har Retsplejerådet navnlig lagt vægt på, at formålet med det foreslåede betalingspåkravsinstitut er at skabe en hurtig og enkel inkassoproses for ubestridte krav. En adgang for fogedretten til at forkaste åbenbart ugrundede indsigelser ville medføre, at der i givet fald skulle medvirke en juridisk foged endnu en gang.

Retsplejerådet har endvidere lagt vægt på, at fordringshaveren efter forslaget har mulighed for at vælge, at sagen automatisk skal fortsætte som en tvistig civil retssag, hvis skyldneren fremsætter indsigelser. Dette indebærer, at skyldneren, der herefter er at anse som sagsøgt, i givet fald vil blive pålagt at svare inden 14 dage, og at der som udgangspunkt kan afsiges udeblivelsesdom, hvis skyldneren herefter ikke svarer fyldestgørende inden denne frist.

2.3.8. Fogedrettens reaktion, når der ikke kommer indsigelser

Fremkommer der ikke rettidigt indsigelser mod kravet, giver fogedretten betalingspåkravet påtegning herom. Det originale betalingspåkrav med påtegning opbevares herefter i fogedretten. Som anført i afsnit 2.3.5 ovenfor skal fogedretten før forkyndelsen af påkravet kontrollere, at betalingspåkravet kan tillægges retskraft og eksekutorialitet, hvis skyldneren ikke gør indsigelse. Fogedrettens påtegning er derfor en rent administrativ ekspedition og vil kunne gives af fogedrettens kontorphersonale. Fogedretten underretter parterne om, at retten har givet betalingspåkravet påtegning om, at skyldneren ikke rettidigt er fremkommet med indsigelser. Herefter afhænger den videre sagsgang af, hvad fordringshaveren har valgt.

Hvis fordringshaveren har anmodet om foretagelse af udlæg uden fornyet anmodning herom, iværksætter fogedretten tvangsfuldbyrdel-

se på grundlag af betalingspåkravet, der sidestilles med en anmodning om tvangsfuldbyrdelse.

Hvis fordringshaveren *ikke* har anmodet om foretagelse af udlæg uden fornyet anmodning herom, sender fogedretten en udskrift af betalingspåkravet (med påtegning) til fordringshaveren.

Fordringshaveren vil senere kunne indgive anmodning om tvangsfuldbyrdelse på grundlag af betalingspåkravet.

Et betalingspåkrav, der har fået påtegning, har desuden samme bindende virkning (retskraft) som en dom. Betalingspåkravet hindrer således, at der senere anlægges retssag om samme krav, og dette gælder for begge parter. Betalingspåkravet udgør endvidere et særligt retsgrundlag efter 1908-lovens § 1, stk. 2, således at kravet i kraft heraf bringes ind under 20-årig forældelse. Også (udenretslige) inkassoomkostninger, som er medtaget i betalingspåkravet, og tillagte sagsomkostninger samt renter frem til den dag, hvor fogedretten giver betalingspåkravet påtegning om, at der ikke er fremkommet indsigelser, vil være underlagt 20-årig forældelse. Fremtidige renter er derimod underlagt 1908-lovens 5-årige forældelse.

Det foreslås, at skyldneren skal have mulighed for at få sagen genoptaget efter samme regler, som gælder for genoptagelse af en sag, når der er afsagt udeblivelsesdom, jf. retsplejelovens § 367. Skyldneren har således krav på, at sagen genoptages, hvis anmodning herom fremsættes inden 4 uger efter, at fogedretten har givet betalingspåkravet påtegning om, at der ikke er fremkommet indsigelser.

Fogedretten kan betinge genoptagelse af, at skyldneren betaler de sagsomkostninger, der er pålagt skyldneren, eller stiller sikkerhed for betalingen, men bortset herfra har skyldneren et absolut krav på genoptagelse, når anmodningen fremsættes inden for 4-ugers fristen.

Indgives anmodningen om genoptagelse senere end 4 uger efter, at fogedretten har givet betalingspåkravet påtegning om, at der ikke er fremkommet indsigelser, vil genoptagelse derimod kun kunne ske undtagelsesvis. Adgangen til genoptagelse forudsættes administreret på samme måde som reglen i retsplejelovens § 367. Der vil således navnlig kunne tages hensyn til, om det er undskyldeligt, at anmodningen om genoptagelse ikke er indgivet tidligere.

Retsvirkningen af en genoptagelse af sagen er, at påtegningen annulleres. Betalingspåkravet er herefter ikke længere eksigibelt, og et eventuelt udlæg på grundlag af betalingspåkravet må ophæves, jf. herved retsplejelovens § 504, nr. 5.

De foreslåede regler om mulighederne for genoptagelse svarer som nævnt til de gældende regler om genoptagelse af udeblivelsesdomme i civile retssager og er efter Retsplejerådets opfattelse udtryk for en passende afvejning mellem fordringshaverens og skyldnerens interesser. På den ene side bør skyldneren ikke have mulighed for at forhale sagen, og på den anden side bør det i videst muligt omfang undgås, at skyldneren pålægges at betale beløb, som ikke skyldes.

Det bemærkes særligt, at fogedretten skal underrette skyldneren om, at der ikke er modtaget indsigelser, således at skyldneren blandt andet har mulighed for at reagere, hvis et brev med skyldnerens indsigelser er forsvundet i posten.

2.3.9. Fogedrettens reaktion, når der kommer indsigelser

Hvis fordringshaveren har anmodet om, at retssagsbehandling i denne situation indledes uden indlevering af stævning, drager retten omsorg for, at retssagsbehandling indledes, idet betalingspåkravet sidestilles med en stævning.

Da betalingspåkravet allerede er forkyndt, betyder det, at retten pålægger skyldneren, der nu er at anse som sagsøgt, at svare efter retsplejelovens almindelige regler, og at sagen herefter fortsætter som en civil retssag, normalt efter den foreslåede særlige procesform til behandling af sager om krav indtil 50.000 kr. (jf. *kapitel 11*). Hvis skyldneren har indleveret en begrundet indsigelse, kan retten efter omstændighederne enten pålægge skyldneren/sagsøgte at supplere indsigelsen (hvis indsigelsen ikke (fuldt ud) opfylder kravene til sagsøgtes svar i en civil retssag) eller meddele skyldneren/sagsøgte, at indsigelsen vil blive betragtet som sagsøgtes svar, medmindre skyldneren/sagsøgte inden en nærmere angiven frist supplerer svaret.

Da betalingspåkravet sidestilles med en stævning, anses retssag for anlagt ved indleveringen af betalingspåkravet til retten. Dette gælder eksempelvis i relation til procesrente.

Hvis fordringshaveren ikke har anmodet om, at retssagsbehandling indledes uden indlevering af stævning, når skyldneren rettidigt fremsætter indsigelser, er sagen slut. Betalingspåkravet sendes til fordringshaveren, og både fordringshaveren og skyldneren underrettes om, at der er modtaget indsigelser, og at sagen er afsluttet.

2.3.10. Retsafgifter

Retsplejerådets forslag til retsafgifter for betalingspåkrav bygger på følgende hovedprincipper:

- Afgiften for rettens behandling af selve betalingspåkravet skal være lavere end afgiften for en civil retssag.
- Den samlede afgift for rettens behandling af selve betalingspåkravet samt enten udlæg eller retssagsbehandling skal være lavere, når fordringshaveren samtidig med indleveringen af betalingspåkravet anmoder om behandling i én samlet sagsgang, end når fordringshaveren efter anmodning får betalingspåkravet retur og derefter ved særskilt anmodning iværksætter udlæg eller retssagsbehandling.

Det foreslås, at afgiften for rettens behandling af selve betalings-

påkravet skal være 300 kr. Dette skal sammenholdes med, at retsafgiften for sagsanlæg om krav indtil 50.000 kr. i dag udgør mellem 500 kr. og 1.380 kr. afhængig af kravets størrelse, og at Retsplejerådet foreslår denne afgift sat til 500 kr. uanset kravets størrelse (jf. *kapitel 6*, afsnit 2.2.1).

Afgiftslempelsen udgør således i forhold til de gældende regler mellem 200 kr. og 1.080 kr. og i forhold til Retsplejerådets forslag om afgift for sagsanlæg 200 kr.

Det foreslås, at afgiften for behandling i én samlet sagsgang skal være 500 kr., altså yderligere 200 kr.

Når der er tale om at foretage udlæg – dvs. skyldneren fremsætter ikke indsigelser – skal dette sammenholdes med, at grundafgiften for udlæg for krav indtil 50.000 kr. i dag udgør mellem 300 kr. og 540 kr. afhængig af kravets størrelse. Afgiftslempelsen for udlæg udgør således i forhold til de gældende regler mellem 100 og 340 kr. Den samlede afgiftslempelse for inddrivelsen (tilvejebringelse af tvangsfuldbyrdesgrundlag samt udlæg) udgør dermed i forhold til de gældende regler mellem 300 kr. og 1.420 kr. afhængig af kravets størrelse og i forhold til Retsplejerådets forslag om afgift for sagsanlæg mellem 300 og 540 kr. afhængig af kravets størrelse.

Når der er tale om at indlede retssagsbehandling på grundlag af betalingspåkravet – dvs. skyldneren fremsætter indsigelser – skal den samlede afgift på 500 kr. sammenholdes med, at retsafgiften for sagsanlæg om krav indtil 50.000 kr. i dag udgør mellem 500 kr. og 1.380 kr. afhængig af kravets størrelse, og at Retsplejerådet foreslår denne afgift sat til 500 kr. uanset kravets størrelse (jf. *kapitel 6*, afsnit 2.2.1). Retsplejerådet foreslår således samme retsafgift for et umiddelbart sagsanlæg ved stævning som for en retssagsbehandling på grundlag af et betalingspåkrav, hvor skyldneren har fremsat indsigelser mod kravet. Eller sagt på en anden måde: Retsafgiften for behandlingen af en tvistig sag bliver den samme, uanset hvilken indgang – stævning eller betalingspåkrav – der anvendes.

Hele afgiften tilbagebetales, hvis forkyndelse af betalingspåkravet undlades, fordi skyldneren er fredet efter retsplejelovens § 490, og fordringshaveren har anmodet om, at forkyndelse undlades i denne situation.

2.3.11. Omkostninger

Retsplejerådet foreslår, at omkostningerne i sager om betalingspåkrav skal tillægges efter faste takster.

Der må i den forbindelse sondres mellem udenretslige inkassoomkostninger og (egentlige) sagsomkostninger, som kan kræves samtidig, når betingelserne i øvrigt er opfyldt.

Det bemærkes, at i og med, at fordringshaveren ud over (egentlige) sagsomkostninger efter omstændighederne også kan kræve betaling af udenretslige inkassoomkostninger, har fordringshaveren en

reel valgmulighed mellem, hvilke inddrivelsesskridt fordringshaveren ønsker at iværksætte på hvilke tidspunkter. Fordringshaveren får samtidig et incitament til at give skyldneren en chance for at betale eller eventuelt indgå en betalingsaftale (frivilligt forlig), før der indgives et betalingspåkrav til fogedretten. I mangel af en sådan dækningsmulighed måtte man forvente, at fordringshaveren i mange tilfælde ville vælge at skride direkte til indgivelse af betalingspåkrav til fogedretten. Adgangen til særskilt dækning af udenretslige inkassoomkostninger må derfor ud fra en gennemsnitsbetragtning også anses for bedst stemmende med skyldnerens interesser.

Udenretslige inkassoomkostninger

Hvis fordringshaveren kræver udenretslige inkassoomkostninger, skal størrelsen heraf angives særskilt i betalingspåkravet, og det indgår i så fald som led i den indledende kontrol af betalingspåkravet (jf. afsnit 2.3.5 ovenfor), om kravet på udenretslige inkassoomkostninger er uklart eller ikke findes begrundet i sagsfremstillingen.

Det vil således skulle fremgå af betalingspåkravet, på hvilket grundlag der kræves udenretslige inkassoomkostninger, eksempelvis at der har været rykket for betaling (rykkergebyr), at fordringshaveren har sendt kravet til fremmedinkasso (inkassogebyr), og/eller at fordringshaveren har haft udgifter til fremmedinkasso hos et inkassobureau.

Hvis fordringshaveren *selv* indleverer betalingspåkravet til fogedretten, vil der kunne kræves betaling af eventuelle udgifter til fremmedinkasso hos advokat (i stedet for hos et inkassobureau). Hvis fordringshaverens *advokat* indleverer betalingspåkravet til fogedretten, vil der derimod ikke kunne kræves betaling af udgifter til fremmedinkasso hos advokat, idet der i disse tilfælde i de sagsomkostninger, som fogedretten fastsætter for betalingspåkravet, også indgår advokatudgifter vedrørende udenretslige inddrivelsesskridt før indleveringen af betalingspåkravet til fogedretten (jf. nedenfor).

Det vil endvidere skulle fremgå af betalingspåkravet, hvordan selve det beløb, der kræves i udenretslige inkassoomkostninger er fremkommet, eksempelvis "rykkergebyr for to rykkere 200 kr. + inkassogebyr for oversendelse til inkassobureau 100 kr. + salær til inkassobureau 600 kr., i alt 900 kr."

Fogedretten skal kontrollere, at betalingspåkravet angiver de inkassoskridt, der begrunder de enkelte beløb (eksempelvis "rykker", "oversendelse til inkassobureau", "salær til inkassobureau"), og at de krævede beløb er i overensstemmelse med de gældende regler – på formuerettens område renteloven og bekendtgørelsen om udenretslige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling.

Derimod påhviler der ikke fogedretten nogen særlig undersøgelsespligt, eksempelvis med hensyn til, om de foretagne inkassoskridt har været relevante, eller om rykkerskrivelserne har opfyldt de krav,

som stilles. Der påhviler heller ikke fogedretten nogen særlig undersøgelsespligt med hensyn til, om de inkassoskridt, som angives i betalingspåkravet, rent faktisk (beviseligt) har været foretaget.

Fogedretten skal kun reagere (med afvisning eller frist til afhjælpning), hvis kravet på udenretslige inkassoomkostninger ligefrem er uklart eller ikke findes begrundet i sagsfremstillingen.

Sagsomkostninger

Retsplejerådet foreslår, at sagsomkostningerne i sager om betalingspåkrav skal tillægges efter faste takster. Rådet har i den forbindelse navnlig lagt vægt på, at formålet med det foreslåede betalingspåkravsinstitut er at skabe en inkassoprocess for ubestridte krav, der er så enkel som mulig. Endvidere er betalingspåkrav så standardiserede, at faste takster for sagsomkostningerne under alle omstændigheder er naturlige.

Sagsomkostningerne omfatter retsafgiften samt fordringshaverens udgifter til advokat, hvis betalingspåkravet er indleveret til fogedretten af fordringshaverens advokat. I det beløb, der gives til dækning af advokatudgifter, indgår også advokatudgifter vedrørende udenretslige inddrivelsesskridt før indleveringen af betalingspåkravet til fogedretten. Sådanne advokatudgifter kan derfor ikke samtidig dækkes som udenretslige inkassoomkostninger (jf. ovenfor).

Retsplejerådet foreslår, at der skal anvendes samme takster for fastsættelse af sagsomkostninger til dækning af advokatudgifter i forbindelse med betalingspåkrav som i forbindelse med civile inkassoretssager. Hermed undgås også, at valget mellem at indgive en stævning eller et inkassopåkrav påvirkes af omkostningsreglerne.

Af hensyn til fogedrettens mulighed for allerede ved indleveringen af betalingspåkravet at fastsætte sagsomkostningerne, bør taksterne i forbindelse med betalingspåkrav imidlertid være ufravigelige, i modsætning til taksterne i forbindelse med inkassoretssager, der principielt kan fraviges i særlige tilfælde (jf. *kapitel 7*, afsnit 4.2).

Retsplejerådet har på den baggrund overvejet, om der bør indsættes en bemyndigelsesbestemmelse i retsplejeloven, der giver justitsministeren mulighed for at fastsætte takster for sagsomkostninger i forbindelse med betalingspåkrav. Dette ville svare til den bemyndigelse, der findes i renteloven til at fastsætte nærmere regler for, hvilke udgifter fordringshaveren kan kræve betalt i forbindelse med udenretslig inddrivelse af fordringer på formuerettens område.

I lyset af, at der er fast tradition for, at domstolene selv fastsætter sagsomkostningerne i sager, der behandles indenretsligt, har Retsplejerådet dog ikke fundet tilstrækkeligt grundlag for at foreslå, at taksterne skal fastsættes af justitsministeren (eller af lovgivningsmagten, dvs. umiddelbart ved lov).

Retsplejerådet foreslår på den baggrund, at de vejledende takster for udmåling af sagsomkostninger til dækning af advokatsalær i inkassoretssager, som det forudsættes, at landsretterne udarbejder (jf

kapitel 7, afsnit 4.2), også skal anvendes i forbindelse med betalingspåkrav, men at taksterne i denne henseende ikke skal være vejledende, men ufravigelige.

Retsplejerådet peger i den forbindelse på, at betalingspåkravsproceduren er et tilbud til fordringshaveren, der fortsat vil have mulighed for i stedet at anlægge en civil (inkasso)retssag. Efter Retsplejerådets opfattelse bør en fordringshaver, der mener at have et rimeligt krav på et højere beløb til dækning af advokatudgifter i forbindelse med sagen, eksempelvis fordi advokaten – relevant og rimeligt – har udført arbejde til forberedelse af en tvistig retssag, være henvist til at anlægge en civil retssag og anmode om udmåling af et højere beløb i sagsomkostninger end det, taksterne for inkassosager anviser.

Fogedretten fastsætter sagsomkostningerne i forbindelse med den indledende kontrol af betalingspåkravet. Beløbet påføres betalingspåkravet, således at skyldneren ved forkyndelsen af betalingspåkravet oplyses om det samlede beløb, der skal betales, hvis skyldneren ikke gør indsigelse.

Fogedrettens afgørelse om sagsomkostninger deler skæbne med betalingspåkravet. Såfremt skyldneren rettidigt gør indsigelse, får afgørelsen om sagsomkostninger således ikke nogen virkning. Hvis skyldneren ikke rettidigt gør indsigelse, men efterfølgende anmoder om genoptagelse af sagen, kan retten betinge genoptagelsen af, at skyldneren betaler de pålagte sagsomkostninger eller stiller sikkerhed herfor. Opfyldes en sådan betingelse ikke, genoptages sagen ikke, og betalingspåkravet står ved magt. Genoptages sagen, uden at retten har betinget genoptagelsen af, at skyldneren betaler de pålagte sagsomkostninger eller stiller sikkerhed herfor, har betalingspåkravet endegyldigt mistet sin virkning, og det samme gælder fogedrettens afgørelse om sagsomkostninger. I modsætning til, hvad der gælder ved genoptagelse af udeblivelsesdomme, kan genoptagelsen ikke senere afvises. Derimod kan fogedrettens afgørelse om genoptagelse eventuelt ændres efter appel, og i den situation kan betalingspåkravet og dermed fogedrettens afgørelse om sagsomkostninger igen få virkning.

Fogedrettens afgørelse om sagsomkostninger kan kun appelleres med Procesbevillingsnævnets tilladelse, idet sagsomkostningerne aldrig vil blive fastsat til mere end 10.000 kr. Da sagsomkostningerne som nævnt skal fastsættes efter helt faste takster, må det i øvrigt under alle omstændigheder antages at være yderst sjældent, at en afgørelse ville kunne forventes ændret efter appel.

Det bemærkes, at det er en konsekvens af de foreslåede regler om sagsomkostninger i forbindelse med betalingspåkrav, at ved udlæg på grundlag af betalingspåkrav vil et eventuelt inkassosalær være indeholdt i de sagsomkostninger, som fogedretten har fastsat i betalingspåkravet, og der vil derfor ikke være grundlag for, at fogedretten tilkender et yderligere inkassosalær i forbindelse med udlægsfor-

retningen, hvorimod der naturligvis vil kunne tilkendes sædvanlige sagsomkostninger til dækning af eksempelvis mødesalær til fordringshaverens advokat, udgifter til fogedens befordring, udgifter til låsesmed, salær for nødvendig skriftlig rekvisition, portoudgifter og udgifter til indhentelse af folkeregisteroplysning.

Det bemærkes endvidere, at fogedrettens fastsættelse af sagsomkostningerne rent praktisk kan have karakter af, at fogedretten godkender det beløb, fordringshaveren har angivet i den relevante rubrik i betalingspåkravsblanketten. Har fordringshaveren ikke angivet noget beløb, eller har fordringshaveren angivet et forkert beløb, skal fogedretten imidlertid af egen drift fastsætte det rigtige beløb. Dette står i modsætning til hovedstol, renter og udenretslige inkassoomkostninger, hvor fogedretten kun har mulighed for *enten* at godkende fordringshaverens krav *eller* at give fordringshaveren en frist til at ændre betalingpåkravet, så det kan godkendes, *eller* at afvise betalingpåkravet.